

mgr Katarzyna Gamrat

tytuł rozprawy: Determinanty szczegółowości ujawnień informacji w sprawozdawczości spółek giełdowych

Efektywne zarządzanie przedsiębiorstwem zależy od sprawnego funkcjonowania systemu informacyjnego, którego szczególnym podsystemem jest rachunkowość. Zadaniem rachunkowości jest gromadzenie, przetwarzanie, a także prezentacja informacji, które są użyteczne dla szerokiego grona odbiorców w procesie podejmowania decyzji gospodarczych oraz rozliczania kierownictwa jednostki z zarządzania powierzonym mu majątkiem. Istotna rola rachunkowości polega z jednej strony na dostarczaniu informacji szerokiemu gronu użytkowników, a z drugiej strony na pomiarze rzeczywistości gospodarczej, zaś wynikiem tego pomiaru są informacje finansowe prezentowane w sprawozdaniu finansowym. Odrębną formą komunikowania informacji są natomiast ujawnienia, czyli informacje dodatkowe ujęte w notach objaśniających i innych raportach, zawierające zarówno informacje finansowe, jak i informacje niefinansowe.

W celu zapewnienia efektywnego procesu komunikowania informacji przez system informacyjny rachunkowości należy postawić następujące pytania: komu ma być ujawniana informacja, jaki jest cel ujawniania informacji oraz jaki zakres informacji należy ujawniać. Sprawozdanie finansowe, będące końcowym produktem systemu rachunkowości, stanowi główny nośnik informacji finansowej. Wyznacznikiem zakresu tworzonych i ujawnianych informacji jest natomiast szeroki krąg odbiorców tych informacji i ich potrzeb informacyjnych. Wysoka wartość informacyjna sprawozdań finansowych stwarza większą możliwość pozyskania inwestorów i zminimalizowania towarzyszącego im potencjalnego ryzyka związanego z inwestycją. Generowane przez system rachunkowości informacje powinny redukować niepewność, pobudzać do działania oraz przekazywać decydom wiadomość posiadającą większą wartość, niż wynosi koszt jej pozyskania. Aby korzyści płynące z użyteczności sprawozdań finansowych zostały osiągnięte, informacje w nich zawarte powinny posiadać określone cechy jakościowe. Pomimo zróżnicowania potrzeb informacyjnych poszczególnych grup interesariuszy, każda jednostka bez względu na wielkość czy strukturę własności ma taki sam cel przyświecający przygotowywaniu sprawozdań finansowych. Z uwagi na różnice co do zakresu i szczegółowości ujawnianych informacji finansowych oraz ograniczenia kosztowe, bardzo możliwe jest zróżnicowanie sprawozdawczości finansowej każdego podmiotu gospodarczego.

W krajowej i międzynarodowej literaturze tematyka ujawnień informacji stanowi obszerny problem badawczy. Wśród prowadzonych w tym obszarze badań należy wymienić nurty dotyczące regulacji ujawnień, roli biegłych rewidentów i analityków w umacnianiu wiarygodności informacji, decyzji zarządczych w sprawie ujawnień, a także efektów ujawnień i ich wpływie na funkcjonowanie rynków kapitałowych. Problematyka ta ma szczególne znaczenie z uwagi na fakt, iż na skutek kryzysów finansowych interesariusze wymagają od przedsiębiorstw większej przejrzystości informacyjnej. Z

uwagi na zróżnicowane zapotrzebowanie na informację pomiędzy zarządami spółek, a interesariuszami, nie da się jednak określić optymalnego zakresu ujawnień.

Badania z zakresu ujawniania informacji przez spółki giełdowe prowadzone są przede wszystkim na rozwiniętych rynkach kapitałowych. Badania te mają różny charakter. Część z nich mierzy stosunek liczby ujawnianych informacji do całkowitej liczby obowiązkowych ujawnień, niektóre z nich na podstawie matematycznych wzorów mierzą jakość informacji, a jeszcze inne odnoszą się do pomiaru szczegółowości informacji. Celem prowadzonych badań empirycznych jest zaproponowanie wiarygodnego zwiększenia lub zmniejszenia zakresu ujawnień, analiza ujawnień obligatoryjnych i fakultatywnych, a także znalezienie spółek, wypełniających wzorcowo obowiązki sprawozdawcze w celu propagowania dobrych praktyk w obszarze ujawnień. Badania te koncentrują się także na ekonomicznych konsekwencjach ujawnień, podejmując równocześnie próbę określenia wpływu ujawnianych informacji na pozycję konkurencyjną przedsiębiorstw, ochronę interesów inwestorów i zachowania akcjonariuszy. Przegląd krajowych i zagranicznych badań stanowił dla autorki inspirację do stworzenia autorskiego wskaźnika pomiaru szczegółowości ujawnianych informacji finansowych, a także stanowił podstawę dla sformułowania hipotez w pracy.

Głównym celem przeprowadzonych badań jest określenie stopnia szczegółowości ujawnianych informacji finansowych oraz wskazanie determinant wpływających na poziom tej szczegółowości. W ramach tak postawionego celu głównego, wyodrębnione zostały następujące cele szczegółowe:

sformułowanie definicji szczegółowości informacji,

przegląd dotychczasowych badań z zakresu ujawniania informacji,

konstrukcja wskaźnika szczegółowości ujawnianych informacji w wybranych obszarach zawartych w sprawozdaniach finansowych spółek giełdowych,

ocena poziomu szczegółowości ujawnianych informacji za pomocą autorskiego wskaźnika ujawnień, przy wykorzystaniu materiału empirycznego w postaci sprawozdań finansowych spółek giełdowych,

zaprezentowanie modelu regresji dla danych przekrojowo-czasowych, wyjaśniającego poziom szczegółowości ujawnień informacji w sprawozdaniach finansowych spółek giełdowych przez wybrane zmienne objaśniające.

Rozprawę otwiera rozdział pierwszy, który został poświęcony zagadnieniom dotyczącym rachunkowości oraz sprawozdawczości finansowej. W pierwszej kolejności uwaga została skupiona na roli rachunkowości na tle nauk społeczno-ekonomicznych oraz jej powiązaniu z dyscypliną ekonomii i finansów. Następnie przedstawiona została istota i cele sprawozdawczości finansowej oraz miejsce sprawozdania finansowego w raportach sporządzanych przez spółki. Jako odbiorcy informacji

sprawozdawczej wskazani zostali gówni użytkownicy sprawozdań finansowych wraz z przedstawieniem ich potrzeb informacyjnych.

Przedmiotem rozdziału drugiego są rozważania dotyczące jakości informacji. W pierwszej części rozdziału wyjaśnione zostało pojęcie i istota informacji, z wyszczególnieniem informacji finansowej i niefinansowej. Rozważania teoretyczne zostały skoncentrowane również na wyjaśnieniu znaczenia jakości informacji. Zaprezentowane i scharakteryzowane zostały cechy jakościowe informacji, wynikające zarówno z założeń koncepcyjnych rachunkowości, jak i literatury przedmiotu. Druga część rozdziału została poświęcona rozważaniom na temat szczegółowości informacji finansowej i jej konsekwencjach ekonomicznych. Wyjaśnione zostało pojęcie szczegółowości informacji oraz podjęte zostały rozważania nad optymalną polityką ilości ujawnianych informacji, uwzględniając przy tym argumenty przemawiające za zbyt małą, jak i zbyt dużą szczegółowością ujawnianych informacji. W rozdziale tym podjęta została także problematyka informacji dodatkowych. Wyjaśniona została istota i znaczenie not objaśniających, będących elementem sprawozdania finansowego, w których spółki dokonują ujawnień informacji.

W rozdziale trzecim została poruszona problematyka komunikowania się spółek giełdowych z ich interesariuszami. Przedstawione zostały gówny modele (teorie) wyjaśniające istotę komunikowania się spółek z użytkownikami sporządzanych przez nie raportów, takie jak: teoria akcjonariuszy, teoria interesariuszy, teoria agencji, teoria legitymizacji. Krytyczna analiza niniejszych teorii pozwoliła wyodrębnić założenia każdej z nich co do kręgu użytkowników, celów raportów oraz sposobu realizacji tych celów. Dodatkowo scharakteryzowane zostały inne teorie wyjaśniające proces komunikowania się spółek z otoczeniem, takie jak: teoria sygnalizacji, teoria użyteczności decyzyjnej, teoria zapotrzebowania na kapitał. W dalszej części tego rozdziału uwaga została skupiona na polityce obowiązkowych i dobrowolnych ujawnień prowadzonej przez spółki publiczne. Na podstawie przeglądu literatury wyjaśniona została terminologia słowa „ujawnianie” informacji oraz dokonana została analiza porównawcza pomiędzy tym terminem, a jego synonimami. Następnie uwaga została poświęcona problematyce badawczej, wynikającej z tematyki ujawnień. Krytycznej analizie poddane zostały również czynniki determinujące zakres ujawnień, w szczególności ujawnień dobrowolnych. Na zakończenie rozdziału trzeciego poruszona została problematyka znaczenia ujawniania informacji dla uczestników rynku kapitałowego, z szczególnym zwróceniem uwagi na asymetrię informacji i związane z nią luki komunikacji.

Rozdział czwarty jest rozdziałem empirycznym. W pierwszej jego części omówione zostały wyniki badań empirycznych dotyczących ujawnień informacji przez spółki oraz przedstawione zostały gówny nurty dotyczące problematyki ujawnień. W drugiej części rozdziału zaprezentowane zostały wyniki własnych badań empirycznych. Ich celem była ocena stopnia szczegółowości ujawnianych

informacji finansowych przez spółki giełdowe oraz wskazanie determinant wpływających na poziom tej szczegółowości.

W dysertacji wykorzystane zostały następujące metody badawcze: krytyczna analiza literatury przedmiotu, wnioskowanie indukcyjne, dedukcyjne, analiza treści sprawozdań finansowych przeprowadzona z wykorzystaniem autorskiego wskaźnika szczegółowości ujawnień, weryfikacja hipotez za pomocą modelu regresji dla danych przekrojowo-czasowych.

Pomimo znaczącego rozwoju rachunkowości międzynarodowej nadal występują różnice poglądów, co do celów i potrzeb informacyjnych użytkowników informacji sprawozdawczej. Analiza potrzeb informacyjnych poszczególnych odbiorców informacji wskazuje na występowanie swoistego konfliktu interesów pomiędzy interesariuszami, a właścicielami przedsiębiorstwa. W praktyce nie jest możliwe, aby wszyscy użytkownicy sprawozdań mieli takie same cele i potrzeby informacyjne. Zaspokojenie potrzeb informacyjnych, jak największej grupy odbiorców informacji, wymaga od przedsiębiorstw szerokiego zakresu ujawnień, gdyż każdy z interesariuszy szuka w sprawozdaniu finansowym właściwych dla siebie informacji. Ilość informacji ma więc niewątpliwie znaczący wpływ w procesie podejmowania decyzji, a ich zbyt mała szczegółowość może wywołać negatywne skutki podjętych decyzji. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo dużej zawartości informacyjnej sprawozdań finansowych nie jest możliwe, aby potrzeby użytkowników tych sprawozdań zostały w pełni zaspokojone.

Użytkownicy sprawozdań nie wykorzystują w procesie podejmowania decyzji wszystkich ujawnionych i dostępnych w danym czasie informacji. Wymagają oni natomiast od przedsiębiorstwa ujawniania większej ilości informacji niż ilość aktualnie ujawniana, co skutkuje brakiem pokrycia podaży informacji w stosunku do potrzeb informacyjnych odbiorców informacji.

Informacje pochodzące z systemu rachunkowości powinny spełniać określone wymogi jakościowe. Jakość informacji oznacza stopień zaspokojenia potrzeb informacyjnych jej odbiorców wraz z uwzględnieniem celów wykorzystania informacji. Jakość informacji obejmuje zarówno treść, jak i formę komunikowania informacji i może być mierzona stopniem osiągnięcia przez te informacje określonych cech jakościowych, które sprawiają, że informacja staje się użyteczna dla jej użytkowników.

Poszczególni użytkownicy w danej sytuacji, dla osiągnięcia wyznaczonego celu, potrzebują ściśle określonych informacji o określonych cechach jakościowych. Jedną z tych cech jest szczegółowość informacji. Odpowiedni poziom szczegółowości stanowi jedno z kryteriów pozwalających danemu użytkownikowi podjąć możliwie najlepszą decyzję dla osiągnięcia wyznaczonego celu.

Ważnym aspektem w dyskusji naukowej dotyczącym szczegółowości informacji są dwa sprzeczne ze sobą poglądy. Według pierwszego podejścia informacja bardziej szczegółowa jest informacją o większej jakości. W przypadku informacji zawartych w raportach spółek giełdowych informacja bardziej szczegółowa przyczynia się do zmniejszenia asymetrii informacji, zmniejsza ryzyko nieprawidłowej wyceny oraz zwiększa zasób informacji potrzebnej do wyceny. Wobec powyższego spółki ujawniają coraz więcej informacji, także w sposób dobrowolny. Drugie podejście zdecydowanie zaleca ograniczenie zakresu przekazywanych informacji w raportach spółek giełdowych, przede wszystkim tych mało istotnych oraz powtarzanych z roku na rok. Podejście to ma na celu ograniczenie zjawiska przeciążenia informacjami, a wyniki badań wskazują, że nadmierna ilość informacji prowadzi do podejmowania nieoptymalnych decyzji przez inwestorów.

Do zagadnienia szczegółowości informacji zawartych w raportach finansowych odnosi się teoria agencji. Na podstawie analizy założeń niniejszej teorii należy stwierdzić, że zarówno nadmierna, jak i niedostateczna ilość informacji zawartych w raportach spółek może powodować negatywne konsekwencje. Niedostateczna ilość informacji może powodować wzrost kosztów alternatywnych będących skutkiem rozbieżności celów pomiędzy agentem i pryncypałem. Z drugiej strony zbyt duża ilość informacji może stanowić nadmierny koszt pozyskiwania zaufania przez zarządy, który w ostateczności zostanie przeniesiony na właścicieli. Teoria ta zwraca szczególną uwagę na optymalną ilość ujawnianych informacji. Optymalna ilość ujawnianych informacji rozumiana jest jako taka, która z jednej strony pozwala kontrolować agentów (zarządzających) przez pryncypałów (właścicieli spółki), natomiast z drugiej strony nie przyczynia się do generowania nadmiernych kosztów pozyskania informacji oraz nie powoduje powstania zjawiska przeciążenia danymi.

Zbyt mała szczegółowość ujawnianych informacji postrzegana jest jako problem asymetrii informacji. Użytkownik sprawozdania, który posiada informacje o niskim stopniu szczegółowości, narażony jest na ryzyko podjęcia błędnych decyzji i niepewność co do skutków podjętych działań.

Wyższy stopień szczegółowości informacji ma natomiast zarówno swoje wady, jak i zalety. Z jednej strony może przyczynić się do wzrostu jej jakości i tym samym lepiej zaspokoić potrzeby informacyjne jej odbiorców. Większa szczegółowość informacji utrudnia również uznaniowe kształtowanie wielkości ujawnianych w sprawozdaniu finansowym. Z drugiej jednak strony nadmierna ilość informacji może zostać uznana jako problem przeciążenia informacją. W konsekwencji spada motywacja użytkownika, wydłuża się czas wyszukiwania informacji oraz zwiększa się pamięć niezbędna do jej przechowywania. Należy jednak zaznaczyć, że badania prowadzone w obszarze oceny jakości informacji wykazały, że użytkownicy zazwyczaj uznają ujawniane informacje za niewystarczające i domagają się większej ich ilości. Powstaje wówczas konflikt pomiędzy spółkami, które ponoszą wysokie koszty związane ze sporządzaniem coraz bardziej szczegółowych informacji, a beneficjentami tych informacji.

Na podstawie analizy literatury dotyczącej szczegółowości ujawnianych informacji, będącej jedną z cech jakościowych informacji, autorka wskazała kilka następujących elementów składających się na definicję szczegółowości informacji.

Szczegółowość informacji to jedna z cech jakościowych informacji pozwalająca na lepsze zaspokojenie potrzeb informacyjnych jej użytkowników oraz wpływająca na podejmowane przez nich decyzje.

Szczegółowość informacji może być cechą jakościową rozpatrywaną zarówno dla informacji finansowych, jak i niefinansowych.

Szczegółowość informacji można określić jako liczbę detali, jakie zawiera w odniesieniu do opisywanego obszaru sprawozdawczego.

Szczegółowość informacji może, ale nie musi mieć wpływu na jej efektywność i istotność.

Regulacje prawne dla spółek giełdowych gwarantują użytkownikom sprawozdań dostęp do minimalnego (obowiązkowego) zakresu informacji. Informacje te nie są jednak w stanie w pełni zaspokoić potrzeb informacyjnych ich odbiorców, wobec czego spółki stosują praktykę ujawnień dodatkowych (dobrowolnych), które wypełniają lukę komunikacji.

Informacje ujawniane w notach objaśniających pomagają użytkownikom sprawozdań finansowych w prawidłowy sposób ocenić sytuację majątkową i finansową przedsiębiorstwa. Biorąc pod uwagę ilość i obszerność informacji dodatkowych należy je oceniać krytycznie pod względem ich użyteczności oraz z perspektywy ponoszonych kosztów.

Z notami objaśniającymi związany jest także problem ich malejącej przydatności informacyjnej oraz trudnościami z selekcją istotnych informacji. Jest to wynikiem rosnących wymogów dotyczących ujawnień, stosowania skomplikowanych modeli szacowania wartości, pojawiania się nowych rodzajów zdarzeń i transakcji, stosowania subiektywnej oceny istotności informacji przez osoby sporządzające noty.

Zakres ujawnień dobrowolnych uzależniony jest głównie od stanowiska zarządów spółek publicznych. Zarządy, przekazując informacje szerokiemu gronu odbiorców, zmniejszają w ten sposób asymetrię informacji, koszt kapitału i ryzyko dla inwestorów. Czynnikiem motywującym do zwiększenia ilości dobrowolnych ujawnień jest chęć pozyskania kapitału na międzynarodowych rynkach kapitałowych. Wykraczając poza zakres obowiązkowych ujawnień zarządy spółek starają się zdobyć zaufanie inwestorów. Spółki giełdowe poprzez ilość ujawnianych informacji konkurują więc ze sobą w pozyskiwaniu nowych akcjonariuszy. Należy jednak zwrócić uwagę, że część managerów przejawia chęć do tzw. zarządzania informacjami, co wyjaśnia teoria agencji. Managerowie nie są

wówczas skłonni do ujawniania niekorzystnych informacji lub mają tendencję do opóźnień w ich udostępnieniu.

Czynnikami wpływającymi na wzrost dobrowolnych ujawnień informacji są m.in. chęć redukcji asymetrii informacji w celu pozyskania kapitału i obniżenia kosztu finansowania, system wynagradzania kadry zarządzającej i sygnalizowania jej kompetencji, wzrost liczby analityków obserwujących spółkę uzyskany w wyniku redukcji kosztów pozyskania przez nich informacji dzięki większej ilości ujawnień, możliwość zachowania kontroli korporacyjnej przez zarządzających i ograniczenie ryzyka zaniżenia wartości firmy.

Należy jednak pamiętać, że poziom szczegółowości ujawnień nie jest zależny od tego czy informacja jest ujawniana dobrowolnie czy obowiązkowo. Zarówno informacje ujawniane obowiązkowo, jak i dobrowolnie mogą charakteryzować się różnym stopniem szczegółowości, co może być uwarunkowane wieloma czynnikami, w tym od uznania kierownictwa jednostki i osób sporządzających sprawozdanie finansowe. Jedna spółka w zakresie danego zagadnienia może ujawnić w informacji dodatkowej jedynie ogólne liczby odnoszące się do danej pozycji sprawozdawczej a inna może rozłożyć te liczby na czynniki pierwsze i w szczegółowy sposób opisać ich charakter.

Zakres ujawnień może być większy lub mniejszy i zależy w dużym stopniu od decyzji danej jednostki. Zróżnicowanie zakresu ujawnień spowodowane jest brakiem skonkretyzowanych regulacji w prawie bilansowym. Organom tworzącym standardy rachunkowości zarzuca się nadmierne wymagania, co do zakresu ujawnień. W wyniku tego sprawozdania stają się zbyt obszerne, a ich użytkownicy mają problemy z przetworzeniem informacji w nich zawartych i wyselekcjonowaniem najistotniejszych z nich. Obecnie jesteśmy świadkami rosnącej tendencji, co do zwiększania zakresu ujawnień. Kierunek ten postulują min. Organizacja Narodów Zjednoczonych, Unia Europejska, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB). Nieodpowiednia forma komunikacji, zbyt duża ilość informacji nieistotnych oraz niewystarczający zakres informacji to jedne z problemów, na które zwracają uwagę użytkownicy sprawozdań finansowych.

W literaturze przedmiotu powstało wiele teorii wyjaśniających proces komunikowania się spółek giełdowych z użytkownikami sporządzanych przez nie raportów. W pracy przeprowadzono krytyczną analizę głównych teorii wyjaśniających prowadzoną przez spółki politykę informacyjną, co pozwoliło na stwierdzenie, że teorie te przyjmują różne założenia co do grupy użytkowników oraz celów sporządzanych raportów.

Nieoceniona jest rola informacji sprawozdawczej dla prawidłowego funkcjonowania rynków kapitałowych poprzez umożliwienie min. oceny ryzyka gospodarczego. Efektywność informacyjna stanowi jeden z trzech filarów prawidłowego funkcjonowania rynków kapitałowych i warunkuje występowanie dwóch pozostałych, zapewniając tym samym bezpieczeństwo i stabilność ich

funkcjonowania. W momencie, gdy spółka dokonuje większych ujawnień inwestorzy mogą spodziewać się wzrostu jej wartości. Natomiast spółki, które dokonują niewielu ujawnień, wykazują je nieterminowo oraz przekazują niewiarygodne informacje, osiągają zazwyczaj słabe wyniki finansowe. W spółkach, które posiadają problemy finansowe, jakość informacji powinna być znacznie wyższa i spółki te powinny ujawniać więcej informacji. Jak pokazuje jednak praktyka, jednostki te są najbardziej narażone na zjawisko asymetrii informacji. Teoria asymetrii informacji postuluje, że inwestorzy powinni premiować spółki, które ujawniają więcej informacji pod warunkiem, że jakość tych informacji jest wysoka. Zwiększone ujawnienia księgowe (lepiej jakości dotychczasowych ujawnień) mogą przyczynić się do wzrostu wartości firmy, dzięki ograniczeniu niepewności inwestorów i zmniejszeniu kosztu kapitału. Należy jednak pamiętać, że koszt przygotowania dodatkowych informacji nie powinien być większy od ich użyteczności.

Bardziej szczegółowy zakres ujawnień przynosi korzyści zarówno pojedynczym interesariuszom, jak i całej gospodarce. Zwiększone ujawnienia przyczyniają się do efektywniejszej alokacji kapitału, niższych kosztów jego pozyskania oraz wzrostu płynności rynków kapitałowych.

Na podstawie przeprowadzonych rozważań teoretycznych, a także wyników dotychczasowych badań empirycznych sformułowana została główna hipoteza pracy, zgodnie z którą: Stopień szczegółowości ujawnianych informacji finansowych w sprawozdawczości finansowej spółek notowanych na GPW w Warszawie zależy od czynników specyficznych dla poszczególnych spółek. W celu weryfikacji hipotezy głównej przyjęte zostały następujące hipotezy pomocnicze:

H1: Istnieje statystycznie istotna zależność pomiędzy stopniem szczegółowości ujawnianych informacji finansowych, a charakterem przepływów pieniężnych netto.

H2: Istnieje statystycznie istotna zależność pomiędzy stopniem szczegółowości ujawnianych informacji finansowych, a wypłatą dywidendy.

H3: Istnieje statystycznie istotna zależność pomiędzy stopniem szczegółowości ujawnianych informacji finansowych, a charakterem wyniku finansowego netto.

H4: Istnieje statystycznie istotna zależność pomiędzy stopniem szczegółowości ujawnianych informacji finansowych, a kategorią audytora badającego sprawozdanie finansowe.

H5: Istnieje statystycznie istotna zależność pomiędzy stopniem szczegółowości ujawnianych informacji finansowych, a rentownością aktywów.

Badanie empiryczne opierało się na analizie treści sprawozdań finansowych wybranych spółek notowanych na GPW w Warszawie w latach 2015-2019 (łącznie analizie zostało poddanych 445 sprawozdań finansowych). W ramach badania oceniono sześć obszarów sprawozdawczych: rezerwy na świadczenia pracownicze, pozostałe rezerwy, kredyty i pożyczki,

należności i odpis aktualizujący, podatek dochodowy, ryzyko finansowe. Analiza stopnia szczegółowości ujawnień, która została przeprowadzona za pomocą autorskiego wskaźnika ujawnień informacji finansowych, wykazała, że spółki ujawniają informacje z różnym poziomem szczegółowości. Cel główny pracy został osiągnięty, dzięki konstrukcji modelu regresji dla danych przekrojowo-czasowych, za pomocą którego zbadana została zależność pomiędzy poziomem szczegółowości ujawnień, a różnymi zmiennymi objaśniającymi. Uzyskane wyniki pozwoliły na weryfikację postawionych w badaniu hipotez oraz sformułowanie wniosków, pozwalających na wskazanie czynników, które mogą zostać uznane za determinanty stopnia szczegółowości informacji ujawnianych w sprawozdaniach finansowych. Dobierając determinanty wpływające na szczegółowość informacji finansowych wybrane zostały zarówno czynniki klasycznie uwzględniane w literaturze przedmiotu, jak i czynniki wybrane według subiektywnego podejścia przez autorkę badania. Wyniki przeprowadzonego badania wskazały, że czynniki, takie jak wypłata dywidendy oraz rentowność aktywów w istotnie statystyczny sposób wpływają na poziom szczegółowości ujawnianych informacji finansowych, co potwierdziło główną hipotezę pracy. Na podstawie uzyskanych wyników stwierdzone zostało również, że wraz z upływem czasu zwiększa się poziom szczegółowości dokonywanych ujawnień informacji finansowych. Wnioski wynikające z badań empirycznych, przeprowadzonych z wykorzystaniem modelu regresji dla danych przekrojowo-czasowych, potwierdzają więc istnienie determinant stopnia szczegółowości informacji ujawnianych w sprawozdaniach finansowych.

W obecnym modelu sprawozdawczości, w którym standardy zawierają jedynie ogólne wytyczne, co do informacji, jakie powinny zostać ujawnione przez jednostki, nie występuje jednolity, ustandaryzowany schemat ujawnień, który pozwoliłby na jasną i przejrzystą analizę poziomu ujawnień we wszystkich jednostkach gospodarczych. Sposób prezentacji informacji różni się w poszczególnych jednostkach, co powoduje problemy związane z porównywalnością szczegółowości ujawnień. Rozwiązaniem kompromisowym mógłby być ustandaryzowany w formie opisowej lub tabelarycznej schemat prezentacji informacji, który ułatwiłby użytkownikom sprawozdań szybkie wyszukiwanie niezbędnych informacji, łatwą porównywalność informacji oraz ocenę poziomu szczegółowości informacji.

Dokonując analizy sprawozdań finansowych można zauważyć, iż wiele jednostek publikuje wiele wspólnych treści, które wynikają z obowiązku realizacji wymogów wynikających ze stosowania MSR/MSSF. Podobieństwa informacji opisowych nie należy jednak oceniać negatywnie, gdyż są one skutkiem realizacji dobrych praktyk w zakresie ujawniania informacji. W wielu jednak przypadkach można odnieść wrażenie, że rozbudowane definicje i liczne powtórzenia mają na celu jedynie zwiększenie zawartości informacyjnej sprawozdań finansowych. Skutkiem takich działań jest natomiast ograniczenie jakościowe raportowanych informacji oraz trudność w ich odbiorze przez użytkowników sprawozdań.